

“Kümne aasta pärast on Eestil esimest korda õigus ja vastutus olla Euroopa Liidu eesistuja, seega peame me mõtlema vähemalt kümme aastat ettepoole,” ütles Euroopa Parlamendi täiskogu ees täna kõnelenud president Toomas Hendrik Ilves, kes keskendus Euroopa Liidu suutlikkusele konkureerida kiiresti muutuvast maailmas.

Eesti riigipea sõnul on aeg kõrvale heita mõiste “uus liikmesriik” kui anakronism, sest täna ei ole Euroopa Liidus uusi ja vanu liikmeid, on ainult liikmesmaad.

Ühenduse ees seisavad tõsised väljakutsed ja kui me nendega toime ei tule, siis ehk kümne aasta, kindlasti aga veerandsajandi jooksul kaotame osa sellest suhtelisest jõukusest, mida naudime täna, ütles Eesti riigipea, täpsustades: “Need väljakutsed on seotud Euroopa Liidu konkurentsivõimega.”

“Me konkureerime turul Euroopa Liidu sees ja üleilmselt,” rõhutas president Ilves, nimetades üleilmse konkurentsivõime mootoriks avanemist turujõudude konkurentsivõimele Euroopa sees.

“Praegune mõtteviis Euroopa Liidus ei anna põhjust optimismiks,” nentis Eesti riigipea. “Esiteks Euroopa Liidu Lissaboni protsess, meie endi parimatest kavatsustest kantud innovatsiooni ja konkurentsivõime programmi hiilgusetu täitmine. Teiseks ühenduse süvenev proteksionism mitte ainult muu maailma suhtes, vaid ka meie piiride sees.”

“Euroopa jääb teistele jalgu innovatsiooni, teaduse ja arenduse valdkondades,” osutas president Ilves, kelle sõnul pärineb innovatsioon hetkel eelkõige Ameerika Ühendriikidest, kus kõrge konkurentsivõime säilitamine sõltub ajude sissetõmbest.

“Me oleme tõrksad immigratsiooni suhtes. Meie lapsed eelistavad üha enam mitte õppida matemaatikat, reaali-, inseneri- ja loodusteadusi,” sõnas Eesti riigipea. “Me oleme ise teinud valiku ja piiranud Euroopa Liidu sees vabale konkurentsile teenuste valdkonna, mis on kõige konkurentsitihedam kogu maailmas.”

“Konkurentsil – või pigem selle puudumisel – on ka mõju Euroopa Liidu ja ühenduse liikmesmaade julgeolekule,” meenutas president Ilves, tuues näiteks energeetika, mille puhul mitmed riigid soovivad kaitsta oma ettevõtteid konkurentsi eest ega toeta energiaturu liberaliseerimist. Samal ajal on Euroopa suurimaks energiaallikaks riik, mis kuulutab oma välisministeeriumi koduleheküljel, et energia on välispoliitika instrument.

“Selleks, et vältida Euroopa Liidu liikmete sattumist *divide et impera* poliitika meelevalda ning et hoida ära liikmete manipuleerimist paremate gaasitarnetingimuste nimel, on ühtse energiapoliitika loomine vältimatu,” rõhutas Eesti riigipea.

“Euroopa võib vältida enda konkurentsivõime astmelist allakäiku globaalses majanduses, kui me selle nimel ise midagi ette võtame,” ütles president Ilves, nimetades esimeseks sammuks reformilepet, sest ilma kvalifitseeritud häälteenamusega vajuks Euroopa Liit halvatusse ning ilma presidendi ja välisministrita heitleks ühendus allpool oma kaalukategooriat.

“Näide sellise alasoorituse kohta tuleb naabuspoliitika vallast,” jätkas ta, lisades, et just naabuspoliitika on seotud pikemaajalise põhiküsimusega – milline on Euroopa Liit kümne aasta pärast.

“Kindlasti pole me nii suured, kui mõned meist sooviksid, aga kindlasti oleme suuremad kui täna. Meist idas ja lõunas on riike, kes kindlasti kunagi ei liitu,” kõneles president Ilves.

Ta kritiseeris ühenduse järjest suurema raha suunamist väljapoole, seadmata tingimuseks reforme ning selliste riikide toetamist, kes näitavad Euroopa Liidu suhtes üles suisa kaubanduspoliitilist antagonismi.

President Ilves kutsus Euroopa Liitu tagasi pöörduma kõige põhilisema, ühenduse aluseks oleva mõiste juurde: rahvuslikud huvid on kõige paremini kaitstud siis, kui me kõik loovutame neist ivakese, et liit tervikuna võidaks.

Ta õhutas Euroopa Liitu ettepoole vaatama: “Me vajame enam julgust, me vajame visioone ning mõistmist omaenda ja maailma kohta 20 või 25 aasta pärast.”

Eesti riigipea meenutas ka, et tänasele Euroopa Liidule kuulub kogu Euroopa ajalugu, nii Bismarcki sotsiaalreformid kui ka Salazari režiim, aga samuti maailma esimene konstitutsiooniline demokraatia Poolas ja brutaalse sisejulgeoleku repressioonid sõna otseses mõttes *Wirtschaftwunder*'i müüri taga.

“Me peame õppima üksteist tundma,” ütles president Ilves. “Tundma üksteise minevikku, sest ainult siis saame me ehitada tulevikku üheskoos. Ka see on meie ülesanne järgmise kümne aasta jooksul.”

Lõpetuseks sõnas president Ilves, et Euroopa pole kaugeltki valmis, meil on palju teha ning Eestis öeldakse sarnases olukorras “Jõudu tööle!”

President Ilvese kõne täistekst asub [siin](#).

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229